

## REKOMMENDATIONER FÖR SKÖTSEL AV KOMMUNENS NÄRNATUR.

**Enligt Kristinehamns kommuns översikts plan 2004**, antagen 2006 har följande beslutats.(Orintering och beslutsdel, kap 5)

### **3:9 - Stadsnära skogsområden**

Inom de stadsnära skogsområdena skall värdet för rekreation och friluftsliv särskilt beaktas. Detta skall inom de kommunägda skogarna ske genom särskilt anpassade skogsbruksplaner. Inom privatägda skogar skall målsättningen i första hand uppnås genom frivilliga avtal med markägare.

**Konsekvenser:** *Tryggar möjlighet till nära naturkontakt och artrika miljöer. Förhindrar fullt nyttjande av produktiv skogsmark.*

### **3:8 - Stadens vattendrag**

Stränderna längs Varnan, Vassgårdäälven och Lötälven skall från sina källflöden till Varnumsviken vidareutvecklas till spridningskorridorer in till stadsmiljön för växt och djurliv.

**Konsekvenser:** *Ökad biologisk mångfald.*

---

### **I en regerings proposition (2009/10:238) till riksdagen 2010 står:**

"Kommunerna har en viktig roll i fråga om sociala värden i tätortsnära skogar, både som markägare och som ansvarig myndighet för den fysiska planeringen. De skogar som utnyttjas mest av allmänheten ligger av förklarliga skäl ofta nära tätorter och inte sällan äger kommunen skogsmark i dessa områden. Det är viktigt att kommunerna tar ansvar för att de tätortsnära kommunala skogarnas stora värde för hälsa och välbefinnande, rekreation samt bär- och svampplockning och andra aktiviteter uppmärksammas och prioriteras. Kommunerna kan även ta initiativ till dialog och samarbete med andra aktörer som äger tätortsnära skogar. Vi ser positivt på att kommuner sluter naturvårdsavtal med skogsägare som har skogar med särskilt intressanta sociala värden.

**Skogsstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2013** i uppdrag av regeringen att göra en sammanställning av kunskapsläget om skog och sociala värden. Uppdraget resulterade i rapporten "Skogens sociala värden - en kunskapssammanställning" (Meddelande 9.2013)

### **Ur rapporten citeras:**

"- - **Skog och natur kan råda bot och ge kraft** och energi genom en variationsrik miljö med slingrande men kravlösa linjer som väcker fascination. Det kan räcka med att se träd och grönska genom ett fönster för att få positiva känslor. Gynnsamma effekter av naturmiljöer har konstaterats vid rehabilitering efter sjukdomar och svåra skador. En studie i England visar att befolkningar som bor i de grönaste miljöerna, oberoende av

inkomst, har mindre hälsoproblem än andra. En annan studie indikerar att gröna miljöers självupplevda positiva effekter på fysisk och mental hälsa också kan överföras på invärtesrelaterade sjukdomar. Undersökningen understryker att gröna områden är särskilt viktiga för barn och för grupper i de lägre socioekonomiska samhällsklasserna. Frånvaro av hälsa är en omfattande kostnad för samhället --."

**"Miljöhänsyn och anpassade metoder** är en viktig grund för ett hållbart skogsbruk. Målbilder för god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder som berör områden som har betydelse för friluftsliv och rekreation har tagits fram i projektet *Dialog om miljöhänsyn* och återges i förkortad form nedan. Samråd är en viktig komponent i samtliga målbilder. Målbilderna finns publicerade på Skogsstyrelsens hemsida.

**Närskogar** har stor betydelse för människors livsmiljö, lekmiljö och naturvistelse. Dess värden är ofta lokalt unika eftersom likvärdiga miljöer med motsvarande tillgänglighet ofta saknas. I närskogar är uppehållsplatser, stigar och leder viktiga komponenter. Närskogar ligger exempelvis i anslutning till skolor, friluftsanläggningar och tätorter, småorter och fritidshusbebyggelse. Lokala förutsättningar bestämmer närskogens geografiska utsträckning. Det varierar hur långt in i större skogar närskogar sträcker sig men två-trehundra meter in i skogen kan användas som riktmärke. Målbild för närskogar är att de ska vara attraktiva och locka alla åldrar till besök. De ska erbjuda goda möjligheter för lek, rekreation och natur-upplevelser. Skogsskötseln anpassas efter de lokala förutsättningarna så att närskogens värde för människors livsmiljö, friluftsliv och rekreation långsiktigt bevaras eller förstärks.

**Friluftsskogar** ligger ofta i anslutning till närskogar och kan exempelvis vara om-råden med hög tillgänglighet, stignät, spår och leder, uppehållsplatser och friluftsanordningar, besöksattraktioner och utflyktsmål. De kan också vara attraktiva landskap med specifika natur- och kulturmiljöer, vara ovanliga eller ha särskilt goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation, vara allmänt kända, utpekade och populära friluftsområden eller ha stor potential att utveckla höga värden för friluftsliv och rekreation. Målbild för friluftsskogar är att de lockar till ett varierat och aktivt friluftsliv samt erbjuder varaktigt tillgång till skog med höga upplevelsevärden. Skogsskötseln anpassas efter nyttjandet och de lokala förutsättningarna så att friluftsskogens värde för friluftsliv och rekreation i ett landskapsperspektiv långsiktigt bevaras eller förstärks. Attraktiva friluftsskogar är en förutsättning för många friluftsaktiviteter.

**Uppehållsplatser** avser mindre platser där människor brukar vistas eller stanna till och kan exempelvis vara utsiktsplatser, rastplatser, grillplatser, badplatser och lekmiljöer. Uppehållsplatser är naturliga mötesplatser och målpunkter under skogsbesök och annan utevistelse. De bildas där upplevelserna eller förutsättningar för aktiviteter är som bäst. Uppehållsplatser finns i all skog och utgör viktiga komponenter i närskogar och friluftsskogar. Målbild för uppehållsplatser är att de lockar till vistelse och är trivsamma och funktionella för ändamålet. Hänsynen anpassas efter uppehållsplatsens funktion och förutsättningar så att platsens huvudsakliga upplevelsevärden bevaras eller förstärks. Naturvårdande skötselåtgärder och skyddszoner är ofta lämpliga och möjligheterna beaktas vid alla åtgärder."

***"Det övergripande målet med planering enligt plan- och bygglagen*** är att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Plan- och bygglagen är den viktigaste lagstiftningen för fysisk planläggning som handlar om avvägning mellan många olika intressen. Plan- och bygglagens 2 kap. har tydlig koppling till bland annat 3 kap. 6 § miljöbalken."

***"Skogsvårdslagen tillämpas endast på en yta åt gången. Översiktsplanen behandlar hela kommunens yta. Lagarna gäller parallellt.*** Det finns kopplingar mellan skogsvårdslagen och plan- och bygglagen respektive miljöbalken som har betydelse för skogens sociala värden, bland annat allmänna intressen."

---

### **På Skogsstyrelsens hemsida framför man bl.a. nedanstående om hyggesfritt skogsbruk.**

"Hyggesfritt skogsbruk kan vara ett sätt att bruka vissa skogar och samtidigt behålla exempelvis marksvampar, mossor, hänglavar och skogsfåglar. I tätortsnära skogar och sumpskogar kan hyggesfritt skogsbruk också vara lämpligt.

*Blädning är vanligaste formen av hyggesfritt skogsbruk.*

Vid blädning eftersträvar man att skapa eller behålla en flerskiktad struktur, det vill säga en skog där det finns träd av alla storlekar. Störst förutsättning att lyckas har man då skogen domineras av de skuggföredragande träden gran eller bok. Om skogen har ett relativt högt virkesförråd underlättas blädningen. Avverkningar sker med jämna mellanrum vart 10:e – 30:e år. Till skillnad mot vid kalavverkning så är marken alltid trädbevuxen.

*Fördelar med hyggesfritt skogsbruk.*

Hyggesfritt skogsbruk är ett skonsamt sätt att bruka skogen, så att bland annat marksvampar, hänglavar, mossor, skogsfåglar och vanligt blåbärsris har större möjlighet att finnas kvar efter avverkning än vid kalavverkning. Skogskänslan behålls, vilket ofta upplevs positivt i rekreationsskogar och i vissa kulturmiljöer.

Åtgärder som skyddsdikning, markberedning, plantering och röjning behövs normalt inte. Risker för erosion och utlakning av näring med mera till vattendrag minskar."